

Förpackningar

Syfte

- Resonera kring likheter och skillnader mellan olika förpackningstyper utifrån hållbar utveckling och funktion.
- Komma på sätt att återanvända förpackningar i nya sammanhang.

Foto: Jenny Brandt

Skolans uppdrag, ur Lgr-22

Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Skolans mål och riktlinjer, ur Lgr-22

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv, samt har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

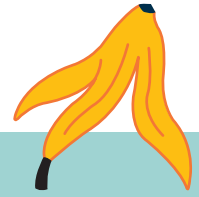
De flesta dagligvaror som vi inte köper i lösvikt, är omslutna av någon typ av förpackning. Förpackningar har flera funktioner; alltifrån att skydda varan den omsluter från att skadas, smutsas ned eller angripas av bakterier till att förlänga hållbarheten och se till att innehållet inte hamnar någon annanstans och då riskera att skada eller kladda ner andra varor.

Förpackningar är med andra ord viktiga i vår vardag, men det finns också exempel på hur varor förpackas

– helt i onödan. Snabbmatskedjor, matvarubutiker, caféer och liknande erbjuder ofta engångsförpackningar som är tillverkade för att konsumeras under mycket kort tid. Detta innebär ett enormt resursslöseri. Många av dessa förpackningar riskerar dessutom att hamna i naturen, där de inte hör hemma. Eftersom engångsförpackningar ofta är tillverkade av material med lång nedbrytningstid kan det få stora konsekvenser om de slängs eller lämnas kvar i naturen.

Läroplanskoppling

Lgr-22

	Undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla	Centralt innehåll i årskurs 7–9
Hem- och konsumentkunskap	förmåga att värdera val och handlingar som förekommer i ett hem utifrån hur de påverkar hälsa, ekonomi och miljö.	Resurshushållning. Ställningstaganden vid val och användning av livs-medel och andra varor. Hur produktion, transport och återvinning av livsmedel och andra varor påverkar människors hälsa, ekonomi och miljö.
Kemi	förmåga att använda kemi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör miljö och hälsa.	Utveckling av produkter och material, till exempel läkemedel, funktionskläder och batterier.Några produkters livscyklar och påverkan på miljön.
Svenska	förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.	Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor.Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.Att leda ett samtal och sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
Teknik	förmåga att reflektera över olika val av tekniska lösningar, deras konsekvenser för individen, samhället och miljön samt hur tekniken har förändrats över tid.kunskaper om tekniska lösningar och hur ingående delar samverkar för att uppnå ändamålsenlighet och funktion.förmåga att genomföra teknikutvecklings- och konstruktionsarbeten.	Konsekvenser av teknikval utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter av hållbar utveckling.Hur tekniken möjliggjort vetenskapliga upptäckter och hur vetenskapen har möjliggjort tekniska innovationer.Tekniska lösningar för hållfasta och stabila konstruktioner samt betydelsen av materialens egenskaper, till exempel drag- och tryckhållfasthet, hårdhet och elasticitet.Bearbetning av råvara till färdig produkt och hantering av avfall i någon industriell process, till exempel vid tillverkning av livsmedel och förpackningar.

1. Förpackningsjakt

Under detta inledande arbetspass får eleverna lära sig mer om vad förpackningar är och vilka förpackningar som går att hitta i en vanlig matvarubutik. Målet är att få eleverna att börja reflektera kring förpackningars funktion men också överflödighet.

FÖRBEREDELSE

Fråga en matvarubutik i närområdet om klassen kan få komma dit för att undersöka vilka förpackningar som står på hyllorna. Dela in eleverna i grupper innan för att undvika onödig tidsåtgång på plats.

INSTRUKTIONER – FÖRARBETE I KLASSRUMMET

- Undersök elevernas förförståelse genom att utgå från samtalsfrågorna nedan. Låt eleverna samtala i par eller mindre grupper under tio minuter.

SAMTALSFRÅGOR

- Vad är en förpackning?
- Vilka produkter i matvarubutiker brukar vara omslutna av förpackningar?
- Vad är syftet med att förpacka mat och andra varor, tror du?
- Vilka material kan en förpackning bestå av?

- Återsamla klassen och gå igenom vad eleverna vet om förpackningar.

INSTRUKTIONER – BESÖK I MATVARUBUTIKEN

- Be grupperna gå runt i butiken och undersöka vilka förpackningar som finns.
- Be eleverna utgå från och dokumentera i kopieringsunderlaget.
- Återsamla klassen och berätta att de ska få dela med sig av sina reflektioner när de kommit tillbaka till klassrummet.

AVSLUTNING

Avsluta arbetspasset i klassrummet. Gå igenom respektive grupps iakttagelser. Vilka gemensamma slutsatser kan eleverna dra utifrån besöket i matvarubutiken? Jämför gärna vad eleverna visste om förpackningar innan besöket i matvarubutiken och vad de nu vet.

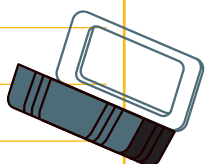
MATERIAL

- Penna och sudd
- Kopieringsunderlag: K19 Förpackningar i matvarubutiken

CENTRALA ORD OCH BEGREPP

- förpackning
- material
- återvinning
- hållbar utveckling

ANTECKNINGAR

2. Sortera förpackningar

Under detta arbetspass ska eleverna sortera olika slags förpackningar för att ta reda på hur varor förpackas, vad förpackningarna är tillverkade av för material och vad de har för funktion. Har alla varor som förpackas ett behov av det eller förpackas saker ibland helt i onödan? Hur hänger förpackningarnas material ihop med ekologisk och ekonomisk hållbarhet?

FÖRBEREDELSE

Samla in tomma förpackningar som eleverna tar med sig hemifrån och komplettera om det behövs med förpackningar från skolan. Det kan vara matvaruförpackningar eller andra typer av förpackningar.

INSTRUKTION

- Samla hela klassen och berätta att de ska sortera de olika förpackningarna i olika kategorier, till exempel utifrån materialtyp eller användningsområde.
- Dela därefter in eleverna i par eller mindre grupper.
- Se till att grupperna har olika typer av förpackningar.
- Låt eleverna utgå från samtalsfrågorna, dessa finns även med i kopieringsunderlaget. Utse en sekreterare som antecknar vad gruppen kommer fram till.

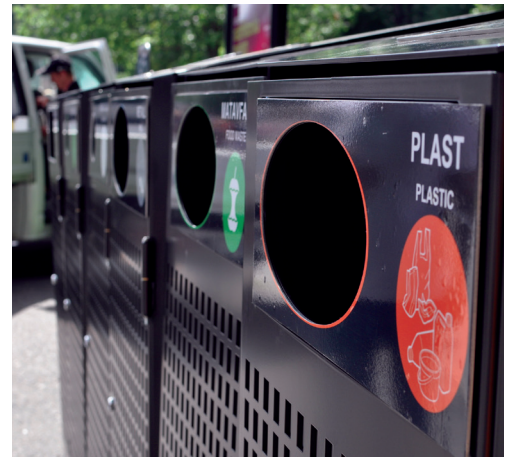
SAMTALSFRÅGOR

- Kan förpackningen återvinnas? Hur vet ni det?
- Finns återvinningssymbol på förpackningen?
- Hur vet ni hur förpackningen ska återvinnas?
- Hur ska en förpackning återvinnas om den består av olika material?
- Är vissa förpackningar bättre än andra ur ett hållbarhetsperspektiv? Om ja, på vilket sätt?
- Är vissa material bättre än andra ur ett hållbarhetsperspektiv?

- Gå tillsammans igenom vad respektive grupp kommit fram till om de olika förpackningarna.

AVSLUTNING

Lyft exempel på hur man kan tänka när man sorterar förpackningar. Berätta att det är bra om förpackningar av olika material lätt går att separera för sorteringens skull, till exempel glasburkar med metallock, metallhöljet som följer crème fraiche-burken och så vidare. Om ni har möjlighet – besök gärna en återvinningsstation efter detta arbetspass eller åtminstone någon gång under arbetstemat. Passa på att ta med er skräp och avfall som ni vet kan återvinnas där.

MATERIAL

- Tomma och rena förpackningar
- Kopieringsunderlag: K20 Undersök förpackningar

CENTRALA ORD OCH BEGREPP

- förpackning
- material
- återvinna
- återvinningssymbol
- hållbar utveckling

ANTECKNINGAR

Förpackningar i matvarubutiken

K19

Vilka produkter i butiken har förpackningar? _____

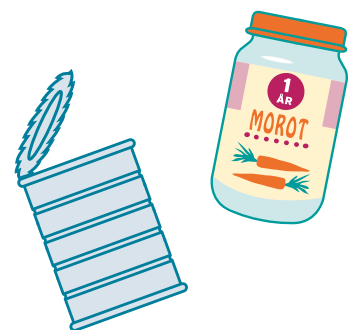
Vilka produkter är inte omslutna av en förpackning? _____

Kan ni hitta och ge exempel på produkter som hade kunnat förpackas i mindre förpackningar? _____

Kan ni hitta produkter som har helt onödiga förpackningar? _____

Behöver alla produkter förpackas? Hur kan man annars göra? _____

Vilka typer av produkter behöver absolut förpackas och varför? _____

Undersök förpackningar

K20

Kan förpackningen återvinnas? Hur vet ni det? _____

Finns återvinningssymbol på förpackningen? _____

Hur vet ni hur förpackningen ska återvinnas? _____

Hur ska förpackningen återvinnas om den består av flera material? _____

Är vissa förpackningar bättre än andra ur ett hållbarhetsperspektiv? Om ja, på vilket sätt? _____

Är vissa material bättre än andra ur ett hållbarhetsperspektiv? Om ja, på vilket sätt?

